

Osztályozás

Tárgy 313

Hely

1959. 4

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Január 2 és 10 közt

bonyolítják le a népszámlálást

Országsszerte folynak az előkészületek — Másfélmilliárd adatot dolgoznak fel az elektronikus gépek — A Központi Statisztikai Hivatal elnökének nyilatkozata

1960. január 2-től 10-ig az egész országban népszámlálás lesz. A hatalmas munka előkészületeiről és lebonyolításáról Péter György, a Központi Statisztikai Hivatal elnöke nyilatkozott a Magyar Távirati Iroda munkatársának.

Elmondotta, hogy a felkészülés egyik fontos állomása volt például az ez év januárjában tartott próba-népszámlálás is. Ennek adatait kitűnően fel tudják használni a legkorszerűbb statisztikai gépek, összeírási módszerek és formák kipróbálására.

— A népszámlálás végrehajtása a tanácsi végrehajtó bizottságok feladata lesz. A cél az, hogy egyetlen személy, egyetlen lakás és épület se maradjon ki az összeírásból és senkit ne vegyenek kétszer számba. Ezért az illetékes tanácsok városokban és a városias jellegű községekben ötezer méretarányú térképeket készítenek, községekben elkészítik a térképvezetéseket, a külterületi lakott helyek jegyzékét, az utca- és ház számjegyzékét, továbbá a számláló körzeti beosztást.

— A külterületi lakott helyek jegyzékén az ország mintegy 26 000 külterületi lakóhelyének főbb adatait tüntetik fel, s kijelölik a községek bel- és külterületének határait. Ilyen munka Magyarországon több mint 25 éve nem volt. Az utca- és házszámjegyzékek összeállításakor a tanácsi dolgozóknak

több mint hárommillió épületet kell végigjárniok

és az üres telkekkel együtt utcánként, házzámonként jegyzékbe foglalniok. A népszámlálás előtt

a névtelen utcák nevet kapnak, s mindenütt rendezik a házak számozását.

A tanácsok 35 000 számláló körzetet jelölnek majd ki. Egy-egy körzetben körülbelül 300 személyt kell összeírni.

— Összeállítottuk a többi között a foglalkozási jegyzéket, ehhez számba vittük a hazánkban előforduló több mint tízezer, úgynevezett egyéni foglalkozást. Elkészítettük az ország valamennyi munkáltatójának, állami vállalatának, termelőszövetkezetének, iskolájának stb. jegyzékét.

— A népszámlálást január 2-től 10-ig bonyolítják le. Az összeírás ideje alatt az iskolákban a tanítás szünetel.

— A nyomtatványokat nem az összeírandó személyeknek kell majd kitölteniök, hanem a számlálóbiztosoknak. A magyar népszámlálások történetében első ízben alkalmazzuk a lajstromos kérdőív-formát, amelyen háztartásonként, ezen belül családonként írjuk össze a személyeket.

A kérdések egyszerűek, világosak lesznek, egy-egy személynek mintegy 25 kérdésre kell válaszolnia.

Az anyagi helyzetre mindössze egy kérdés vonatkozik: ki-nek mennyi a földtulajdona.

Ezenkívül nyolc kérdéscsoport a lakásokra vonatkozik majd — rendeltetésére, bérleti jogcímére, a helyiségek számára és felszerelésére stb.

A népszámlálás adatainak feldolgozását a Központi Statisztikai Hivatal végzi, körülbelül három és félezer ember közreműködésével.

— A feldolgozás alkalmával először a mintegy tízmillió személy, hárommillió lakás és csaknem kétmillió lakóház adatait tartalmazó kérdőíveket kell központilag ellenőrizni, tehát

körülbelül egymilliárd bejegyzés helyességét kell megvizsgálni.

— Ezután következik az úgynevezett kódolás, amikor az összes bejegyzést számokká alakítják át, tehát, például ha a válasz „nem”, akkor a férfiaknál 1-es, nőknél 2-es számmal jelölik. A kódszámokat lyukkártyákra viszik át, s ekkor már minden személy, család, lakás, lakóház adatait egy-egy kártya tartalmazza.

A kártyák száma mintegy húszmillió, a rajtuk szereplő adatok száma pedig másfélmilliárd lesz.

A feldolgozást a legkorszerűbb elektronikus gépekből álló géppark végzi. Bizvást mondhatjuk, hogy

ez lesz az első gépesített népszámlálás hazánkban,

hiszen összesen 110 elektronikus gépet használunk majd, köztük a 101-es elnevezésűt — ebből jelenleg csupán egy van hazánkban —, amely óránként 40 ezer kártyát dolgoz fel.

A népszámlálás előzetes adatait már 1960 márciusában, áprilisában közzé tesszük. Közöljük majd a népesség számát, a nemenkénti megoszlást, továbbá a lakások és az épületek számát. A végleges, mindenre kiterjedő adatokat pedig 1961—1963 között folyamatosan hozzuk nyilvánosságra.